

KÚRIA

Bfv.I.255/2014/5.szám

A Kúria Budapesten, a 2014. év május hó 27. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A hivatalos személy által elkövetett vesztegetés büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben a **VI. rendű terhelt** védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Fővárosi Törvényszék 5.B.633/2011/86. számú, és a Fővárosi Ítéltábla 1.Bf.103/2013/23. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A VI. rendű terheltet a Fővárosi Törvényszék a 2012. november 22-én kihirdetett 5.B.633/2011/86. számú ítéletével bűnösnek mondta ki felbujtóként elkövetett hivatali visszaélés büntetében [1978. évi IV. törvény 225. §], ezért őt megrovásban részesítette.

A kétirányú fellebbezések alapján másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla a 2013. november 12-én meghozott 1.Bf.103/2013/23. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, a VI. rendű terhelt által elkövetett hivatali bűncselekményt tettesként elkövetettnek minősítette, és vele szemben százötven napi, napi tételenként 2.000 Ft, összesen 300.000 Ft pénzbüntetést szabott ki. Rendelkezett arról, hogy a pénzbüntetést – meg nem fizetése esetén – napi tételenként egy napi fogházbüntetésre kell átváltoztatni, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A jogerős határozatok ellen VI. rendű terhelt védője terjesztett elő a Be. 416. § (1) bekezdésének b) pontjára hivatkozva felülvizsgálati indítványt, amelyben a bűnösség téves megállapítását és a bűncselekmény téves anyagi jogi megítélését sérelmezve a megtámadott határozatok megváltoztatását és a terhelt felmentését indítványozta.

A felülvizsgálati indítvány szerint az eljáró bíróságok ítéletei mind anyagi jogi, mind eljárásjogi szempontból törvénysértőek.

A védő sérelmezte, hogy az alapeljárásban a bíróságok az ügy I. rendű terheltjével szemben engedélyezett titkos adatszerzés során beszerzett telefonlehallgatási anyagokat VI. rendű terhelt tekintetében is felhasználták. Álláspontja szerint e bizonyíték felhasználása a VI. rendű terhelttel szemben nem felelt meg a célhoz kötöttség törvényi követelményeinek, mert nem annak a bűncselekménynek a bizonyítására használták fel, amelyre az engedélyt eredetileg kiadták, azzal sem személyi, sem tárgyi összefüggésben nem áll.

A védő álláspontja szerint az eljáró bíróságok a törvénysértően felhasznált telefonlehallgatási anyagra figyelemmel törvénysértően állapították meg VI. rendű terhelt bűnösségét is.

Kifejtette, miszerint a VI. rendű terhelt a cselekvősségével nem élt vissza hivatali helyzetével és nem kívánt jogtalan előnyt elérni senki részére sem. Hivatkozott e körben az első fokú ítéletben még szereplő, de a másodfokú bíróság által mellőzött azon megállapításra, mely szerint VI. rendű terhelt szívésségből hívta fel az I. rendű terheltet „a helyzet tisztázása és orvoslása érdekében anélkül, hogy ehhez bármilyen érdeke fűződött volna”.

A felülvizsgálati indítvány előterjesztőjének megítélése szerint amennyiben VI. rendű terhelt magatartása a másodfokú bíróság általi minősítésnek megfelelően önálló tettesi cselekménynek minősülne, úgy a célzat hiányában nem állapítható meg bűncselekmény elkövetése, a részesi magatartás pedig azért nem, mert nem nyert bizonyítást, hogy annak hatására követett el bűncselekményt az ügy I. rendű terheltje.

Végezetül hivatkozott a közterület-felügyeletről szóló 1999. évi LXII. törvény 23. §-ának (2) bekezdésére és a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) 114. §-ának (1) bekezdésére. Ez utóbbi rendelkezés szerint, „ha a hatóság megállapítja, hogy a fellebbezés elbírálására jogosult szerv vagy a közigazgatási ügyekben eljáró bíróság által el nem bírált döntése jogszabályt sért, döntését módosíthatja, vagy visszavonhatja”. Álláspontja szerint az eljáró

bíróságok határozataik szerinti, vélelmezett rendes jogorvoslati út mellett e törvényi rendelkezés biztosította annak lehetőségét, hogy az ügy I. rendű terheltje - a VI. rendű terhelt közbenjárása nélkül - a kerékbilincs levételére saját hatáskörben utasítást adjon.

A Legfőbb Ügyészség írásban tett nyilatkozatában akként foglalt állást, hogy a felülvizsgálati indítványnak a titkos adatszerzés eredménye VI. rendű terhelttel szembeni felhasználását sérelmező része - mivel a tényállást támadja - törvényben kizárt, míg a terhelt bűnösségének megállapítását a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével sérelmező része nem alapos.

Erre figyelemmel a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott ítéletek hatályában fenntartását indítványozta (BF.352/2014/1.).

A Kúria a Be. 423. § (4) bekezdésére figyelemmel a megtámadott határozatot csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében, VI. rendű terhelt vonatkozásában, és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálta felül. A hivatkozott törvényhely (5) bekezdésére tekintettel a 416. § (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező esetleges eljárási szabálysértésekre is figyelemmel volt.

Ilyen eljárási szabálysértést azonban a felülbírálat során nem észlelt.

A felülvizsgálati indítvány részben a törvényben kizárt, részben alaptalan, míg a Legfőbb Ügyészség álláspontja alapos.

A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, és kizárólag a Be. 416. §-ának (1) bekezdésében tételesen felsorolt okok alapján vehető igénybe. E felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

A Be. 423. § (1) bekezdésében meghatározott eljárásjogi szabály szerint a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, amely a felülvizsgálati indítványban nem támadható. Ebből következően a jogerős ítélet törvényességét a Kúria az ítéleti tényállással összefüggésben vizsgálta.

Ezért a felülvizsgálati indítvány azon része, amely a titkos adatszerzéssel beszerzett telefonlehallgatási anyag bizonyítékként történő felhasználását VI. rendű terhelt tekintetében törvénysértőnek tartja, és annak a bizonyítékok köréből kirekesztését indítványozza, ez előzőekben idézett, a jogerős ítéleti tényállás támadásának törvényi tilalmába ütközik.

A bizonyítékok beszerzésére és felhasználására vonatkozó eljárási

szabályok esetleges megsértése ugyanis még akkor sem felülvizsgálati ok, ha ez a terhelt bűnösségének megállapítására is kihatott.

Azokat a - feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező - eljárási szabálysértéseket, amelyek miatt a felülvizsgálati eljárás megengedett, a Be. 416. § (1) bekezdésének c) pontja a Be. 373. § (1) bekezdésének I. b) vagy c) pontjának, illetve II-IV. pontjának felhívásával sorolja fel. Ezek között a Be.-nek a felülvizsgálati indítvány által hivatkozott, a titkos adatszerzés eredménye felhasználhatóságának mikéntjére vonatkozó 206. §-a rendelkezéseinek megsértése nem szerepel.

Emellett a felülvizsgálati eljárásban a Kúria nem vizsgálhatja azt, hogy az eljárási bíróságoknak az általuk értékelt bizonyítékok köréből valamely bizonyítékot ki kellett volna-e rekeszteniük, s ennek elmaradására az eljárási jogszabályok megsértésével került-e sor. Mindez ugyanis egyrészt az ítélet megalapozottságának kérdése, emellett relatív, és nem abszolút eljárási szabályszegésnek tekintendő (BH 2008.264.).

Ez okból a Kúria a tényállást támadó érveket érdemben nem vizsgálta.

A felülvizsgálati indítvány - annak ellenére, hogy a védő azt a Be. 416. § (1) bekezdésének b) pontjára alapította -, a tartalmát tekintve alapvetően a Be. 416. § (1) bekezdésének a) pontjára hivatkozik.

Eszerint felülvizsgálatnak akkor van helye, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.

A jogerős ítélettel megállapított, így a felülvizsgálati eljárásban kötelezően irányadó tényállás 6. pontjának lényege szerint az elkövetéskor az ügy I. rendű terheltje a Terézvárosi Közterület-felügyelet vezetője, VI. rendű terhelt pedig a BRFK X. kerületi Rendőrkapitányság hivatalvezetője volt.

Az ügy I. rendű terheltje VI. rendű terhelt kérésére hivatali helyzetével visszaélve leszereltette a ... szám előtti, forgalomtól elzárt területen szabálytalanul parkoló személygépkocsiról az arra 2009. május 26-án 20 óra 45 perckor felszerelt kerékbilincset a kerékbilincs rögzítés költségének megfizetése nélkül azért, hogy a gépjármű használójának jogtalan előnyt szerezzen. A kerékbilincs leszereltetésére az ügy I. rendű terheltje részéről azt követően került sor, hogy VI. rendű terhelt a fogorvosánál tartózkodva meghallotta a gépjármű használójától, hogy szerinte jogellenesen alkalmaztak vele szemben kerékbilincset. VI. rendű terhelt tudva, hogy a hivatalos eljárási rendet megkerüli, szívességből hívta fel az I. rendű terheltet.

A felülvizsgált első fokú ítélet a bizonyítékok értékelésével foglalkozó részében (49. oldal harmadik bekezdés) rögzíti, hogy a 2009. május 27-én 11 óra 44 perckor kezdődő telefonbeszélgetésben VI. rendű terhelt hívta fel az ügy I. rendű terheltjét azzal, hogy a fogorvosa került bajba egy kereszteződésnél, ahol valaminek a szélére ráállt az autójával, és nem tudja elvinni. Az ügy I. rendű terheltjével megbeszélték, hogy a VI. rendű terhelt sms-ben elküldi a rendszámot és a gépjármű fellelhetőségi helyét. Ezek után az ügy I. rendű terheltje egyrészt elmesélte VI. rendű terheltnek, hogy egyik embere feljelentette őt, majd tájékoztatta VI. rendű terheltet, hogy mindent csak a törvényes keretek között tud megtenni. 15 óra 31 perckor a VI. rendű terhelt ismét felhívta az ügy I. rendű terheltjét és megérdeklődte, hogy történt-e már valami, mire az I. rendű terhelt arról tájékoztatta a VI. rendű terheltet, hogy elküldte a számot és már intézkedtek benne biztosan.

A Kúria állandó gyakorlata szerint a téves ítéletszerkesztés folytán az ítélet indokolásában tett, a tényállásba tartozó releváns ténymegállapítások az irányadó ítéleti tényállás részét képezik (BH 2006.392.). Ekként a Kúria az első fokú ítélet 49. oldalának harmadik bekezdésében leírt, a lehallgatási anyagban szereplő tényeket a tényállás részének tekintette.

E tényállás alapján nem alapos a felülvizsgálati indítványnak a hivatali helyzettel egyéb módon visszaélés, valamint a jogtalan előnyszerzés, mint tényállási elem megvalósulását vitató része.

Az elkövetéskor hatályos és ekként a Btk. 2. § (1) bekezdésére figyelemmel alkalmazandó 1978. évi IV. törvény 225. §-a szerint a hivatali visszaélés büntettét az a hivatalos személy követi el, aki azért, hogy jogtalan hátrányt okozzon vagy jogtalan előnyt szerezzen, hivatali kötelességét megszegi, hatáskörét túllépi, vagy hivatali helyzetével egyébként visszaél.

Az eljáró bíróságok VI. rendű terhelt bűnösségét jogerősen e bűncselekmény III. fordulatóban, tehát a hivatali helyzettel egyébként visszaélve jogtalan előny szerzése érdekében elkövetett hivatali visszaélés büntetében állapították meg.

Az eljáró bíróságok e minősítése a büntető anyagi jogi szabályoknak mindenben megfelel.

VI. rendű terhelt, aki az elkövetéskor a rendőrség hivatásos állományú főtisztje volt, és a ... hivatalát vezette, az 1978. évi IV. törvény 137. § 1.) pontjára figyelemmel hivatalos személynek minősült.

Helytállóan állapította meg az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék, hogy a VI. rendű terhelt, mint a rendőrkapitányság hivatalvezetője, tisztában volt a hivatalos ügyek intézésének módjával, tudnia kellett, miszerint egy kívülálló személytől származó telefonos jelzésre egy másik hivatal vezetője nem folytathat le hivatalos eljárást. Osztotta a Kúria a másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla azon megállapítását is, hogy a VI. rendű terhelt formailag kötelességszegést nem követett el, de a hivatali helyzetével, a hivatali beosztásából fakadó hatalommal, tekintéllyel élt vissza.

Ami a jogtalan előny szerzését, mint célzatot illeti, a fentiekben a Kúria által az első fokú ítélet tényállási részének tekintett, az első fokú ítélet 49. oldalán szereplő adatokból egyértelmű, hogy VI.

rendű terhelte az ügy I. rendű terheltjét azzal hívta fel, hogy a fogorvosa került bajba, elküldte az I. rendű terheltnek a közterület-felügyelői intézkedéssel érintett gépjármű rendszámát és fellelhetőségi helyét, majd ezt követően még aznap szintén telefonon rákérdezett az ügy I. rendű terheltjére, hogy az ügyben történt-e már valami. E tények alapján törvényesen voltak következtetést az eljáró bíróságok VI. rendű terhelt bűnösségére a jogtalan előny szerzésének célzatát illetően is.

Az a tény ugyanis, hogy egy magas beosztású rendőrtiszt nem a rendőrség, hanem a közterület-felügyelet, mint közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozó hatósági ügyben ez utóbbi közigazgatási hatóság vezetőjét telefonon felhívja és anélkül, hogy az ügy részleteit illetően bármiről is konkrét tudomása lenne, olyan intézkedés, illetve utasítás kiadására kéri, amely intézkedés, illetve utasítás kiadását csak a vonatkozó közigazgatási hatósági eljárási, és más, belső hivatali szervezeti normák alapján lehetne elvégezni, egyértelműen a hivatali helyzettel visszaélés és a jogtalan előny szerzésének szándékát támasztja alá.

Az ítélkezési gyakorlat szerint a hivatali helyzettel egyéb módon való visszaélésnek tekinthető a személyes cél érdekében történő hivatalos fellépés és a hivatalos eljárás során a hivatali jogosultságok törvényes feltételek megléte nélküli igénybevétele. A személyes cél azonban nem feltétlenül, sőt tipikusan nem a hivatalos személy személyéhez kötődik (BH 1999/245., BH 2000/525., 2002/472., EBH 2006.1388.).

A jogtalan előnyt VI. rendű terhelt e magatartásával az intézkedéssel érintett gépjármű tulajdonosa részére kívánta elérni, azáltal, hogy a szabálytalan parkolások esetén követendő közigazgatási eljárást és az esetleges közigazgatási jellegű joghátrányt ez utóbbi személy elkerülje, illetve az alól mentesüljön. Annak pedig nincs jelentősége, hogy a gépjármű tulajdonosa valójában nem a VI. rendű terhelt fogorvosa, hanem annak kollégája volt, miként annak sem, hogy korábban az ügy I. rendű terheltje a VI. rendű terheltet személyesen ismerte-e.

Nem foghatott helyt a felülvizsgálati indítvány azon érvelése sem, mely szerint a közterület-felügyeletről szóló 1999. évi LXII. törvény 23. § (2) bekezdése, és ezen keresztül a Ket. 114. §-ának (1) bekezdése alapján az ügy I. rendű terheltje a hatóság jogorvoslattal még el nem bírált, és jogszabálysértő döntését jogosult volt módosítani vagy visszavonni.

A Kúria egyetértett a Legfőbb Ügyészséggel abban, miszerint a büntetőjogi felelősség megállapítása szempontjából a VI. rendű terhelt esetében nincs jelentősége annak, hogy a közterület-felügyelet vezetője jogosult-e saját hatáskörében megváltoztatni az intézkedést foganatosító közterület-felügyelő intézkedését, és levetetni a felszerelt kerékbilincset. Nincs jelentősége annak sem, miszerint a VI. rendű terhelt nem győződött meg arról, hogy a jármű kerékbilincselése valóban jogszerűtlen intézkedés volt-e.

A Ket. felülvizsgálati indítványban felhívott rendelkezésének címzettje a jelen ügy tárgyát képező hatósági eljárásban nyilvánvalóan nem a VI. rendű terhelt volt, aki csak azzal nyújthatott volna segítséget az intézkedéssel érintett gépjármű üzemeltetőjének, ha azt javasolja neki, hogy értesítse a közterület-felügyeletet, vagy felettes szervét arról, hogy véleménye szerint jogellenesen helyeztek el kerékbilincset az általa használt gépjárműre.

VI. rendű terhelt azonban a rendőrségnél betöltött beosztását felhasználva az ügy I. rendű terheltjét kérte meg a kerékbilincs mihamarabbi eltávolíttatására. Mindezt bizonyítja az ügy I. rendű terheltjének füzetében található rendszámlista, amelyen a jelen tényállási ponttal érintett gépjármű

rendszáma mellett a „... kerület, VI. rendű terhelt fogorvosa” feljegyzés szerepel (első fokú ítélet 50. oldal harmadik bekezdés).

A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja szerint felülvizsgálati ok az is, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése vagy a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, törvénysértő intézkedést alkalmaztak, vagy a büntetés végrehajtását a törvényben foglalt kizáró ok ellenére függesztették fel.

Törvénysértő minősítésre az indítványozó annyiban hivatkozott, miszerint támadta, hogy a másodfokú bíróság a VI. rendű terhelt cselekményét felbujtás helyett önálló tettesi elkövetésként értékelte.

Ezzel kapcsolatban a Kúria rámutat: VI. rendű terhelt cselekményét – bár téves indokolással – a Fővárosi Ítéltábla minősítette helyesen.

A hivatali bűncselekmények, mint sajátképi bűncselekmények esetében jelentősége van annak, hogy a részes maga is hivatalos személy-e. A jelen ügyben egy hivatalos személy azért, hogy másnak jogtalan előnyt szerezzen, a hivatali helyzetével akként élt vissza, hogy egy másik hivatalos személyt felkért arra, hogy ez utóbbi hivatalos személy kövessen el hivatali visszaélést.

E felbujtásszerű magatartás azonban VI. rendű terhelt esetében nem a törvényi tényállás keretein kívül maradt: Azzal, hogy hivatalos személyként mást hivatali bűncselekmény elkövetésére felbujtott, maga is egyéb módon visszaélt a hivatali helyzetével, így a saját cselekményével is maradéktalanul kimerítette a hivatali visszaélés büntettének törvényi tényállását. Ekként cselekménye hivatali visszaélés büntettének tettesként történő minősítése a másodfokú bíróság részéről törvényes. Mivel a bűncselekmény minősítése törvényes, a kiszabott büntetés törvényességét már vizsgálni sem kellett.

Mindezekre figyelemmel a Kúria – a Be. 424. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen eljárva – a Be. 426. § alapján a megtámadott határozatokat hatályukban fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatot pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az ismételt felülvizsgálati indítvány benyújtásával összefüggő tájékoztatás a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy ez esetben a Kúria a Be. 421. § (3) bekezdésére figyelemmel az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2014. május 27.

Dr. Csere Katalin s. k. a tanács elnöke, Dr. Soós László s. k.
előadó bíró, Dr. Vaskuti András s. k. bíró

A kiadmány hitelével:

AIné írnok